

Etusivu>Sinun oikeutesi>Rikoksen uhri>Korvaukset>**Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä**

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikosentekijältä

Ruotsi

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikosentekijältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Ensi kädessä tulisi olla yhteydessä poliisiin tai syyttäjään. Heidän velvollisuutenaan on tutkia myös vahinkoa kärsineen henkilön vahingonkorvausvaatimukset. Jos sinulla ei ole oikeudenkäynnissä omaa asiamiestä, syyttäjän pitäisi lähtökohtaisesti ajaa asianomistajan vahingonkorvauskannetta rikosentekijää vastaan, jos tämä tapahtuu rikosasian yhteydessä.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Se olisi esitettävä jo esitutinnan aikana, jotta vaatimus voidaan tutkia ja kerätä todisteita. Vaatimus on kuitenkin mahdollista esittää aina siihen asti, kun rikosasian pääkäsittely alkaa.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista vai molemmat)?

Ruotsin vahingonkorvausoikeus pohjautuu hyvityksiin – vahinkoa kärsineen pitäisi mahdollisuuksien mukaan päästä takaisin siihen taloudelliseen tilanteeseen, jossa hän olisi ilman vahinkoa. Tämä tarkoittaa, että vahingonkorvausta voi hakea kaikista vahingosta aiheutuneista taloudellisista menetyksistä. Vahinkoa kärsineen henkilön on kuitenkin mahdollisuuksien mukaan rajoitettava vahinkoja.

Vahingonkorvauksia voi saada

henkilövahingoista, mukaan lukien kulut (sairaanhoidosta ym.), ansionmenetykset, ohimenevän fyysisen ja psyykkisen kärsimyksen (kipu ja särky), pysyvät ulkonäköhaitat (vammat) ja pysyvät toiminnalliset vammat (invaliditeetti)

henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkauksesta, kun rikos kohdistuu vahinkoa kärsineeseen henkilöön, vapauteen, rauhaan tai kunniaan ja loukkaus on vakava

esinevahingosta, esim. varastetusta tai vahingoittuneesta omaisuudesta

puhtaasta varallisuusvahingosta eli puhtaasti taloudellisesta vahingosta, joka liittyy esim. petokseen tai kavallukseen.

Vaatimus on eriteltävä asianmukaisten otsikoiden alle, ja siitä on tehtävä yhteenveto. Voit saada vahingonkorvauksista korkoa rikoksen tapahtumapäivästä tai siitä aiheutuneen vahingon syntymispäivästä lukien. Myös korosta on esitettävä vaatimus, jotta tuomioistuim voi määrätä sen maksettavaksi.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Vaatimusten esittämiseen voi käyttää poliisilta ja syyttäjältä saatavia lomakkeita.

Mitä näyttää korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Osa korvausvaatimuksen tueksi vaadittavasta näytöstä kerätään yleensä esitutinnassa, ja syyttäjä voi käyttää sitä rikoksen toteen näyttämiseen. Näissä on kyse esimerkiksi rikoksen olosuhteista ja siitä, mitä vahinkoja rikoksesta on aiheutunut.

Asianomistajan on pystyttävä esittämään todisteet esittämiensä vaatimusten tueksi, esimerkiksi kuluista (kuitit), ansionmenetyksistä (näyttö vahingosta /sairauslomasta ja menetetyistä ansioista), esinevahingoista (asiakirjat, joista ilmenee tuhoutuneen omaisuuden arvo tai vahingoittuneen omaisuuden korjauskustannukset / arvon aleneminen).

Loukkauksesta asianomistajan ei tarvitse esittää vaatimuksensa tueksi erityisiä todisteita. Loukkauksesta tuomittava korvaus on rikoksesta annettavan tuomion mukainen.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Ei, maksuja ei peritä, kun vahingonkorvauskanne käsitellään rikosasian kanssa.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Asianomistajalla / vahinkoa kärsineellä on joissakin tapauksissa oikeus oikeudelliseen avustajaan rikosprosessissa. Tämä koskee esimerkiksi törkeitä väkivaltarikoksia, seksuaalirikoksia, lähisuhteessa tapahtuvia rikoksia ja muita tilanteita, joissa avustaja on selvästi tarpeen. Jos haluat käyttää avustajaa, voit ilmoittaa siitä poliisille tai syyttäjälle, joka toimittaa pyynnön eteenpäin tuomioistuimelle. Tuomioistuin päättää avustajan osoittamisesta. Avustaja auttaa ja tukee läpi menettelyn ja valmistelee ja hoitaa myös vahingonkorvauskanteen. Valtio maksaa asianomistajan mahdollisen avustajan kulut.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikosentekijää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Tuomioistuimet hylkäävät rikosasian yhteydessä esitetyt vahingonkorvausvaatimukset hyvin harvoin, vaikka se on mahdollista.

Toisinaan tuomioistuin käsittelee rikosasian ja vahingonkorvausasian erikseen. Näin voidaan toimia, jos vahingonkorvausvaatimus on monimutkainen tai riittämättömästi valmisteltu ja rikosasian käsittely pitkästyisi tämän takia. Tässä tapauksessa rikosasia käsitellään ensin ja vahingonkorvausvaatimus sen jälkeen. Tällöin syyttäjä ei voi enää auttaa vahingonkorvausasian ajamisessa. Vahinkoa kärsineen kannalta on yleisesti ottaen parempi, että vahingonkorvauskanne on valmisteltu siten, että se voidaan ratkaista rikosasian yhteydessä.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Tuomioistuimen on annettava kuhunkin tilanteeseen sopivat valitusohjeet, joissa kuvataan muutoksenhakuprosessi.

Vakuutuskorvaukset eivät yleensä riipu siitä, onko vahingonkorvauskysymystä käsitelty tuomioistuimessa, eli vahingoista voi ilmoittaa vakuutusyhtiölle.

Rikosvahinkojen tapauksessa vahingonkorvausvaatimukset pitää osoittaa ensisijaisesti suoraan rikosentekijälle, jos tämä on maksukykyinen. Jos rikosentekijä ei ole maksukykyinen eikä vahingoista saa muuten korvausta, rikosvahingoista voidaan maksaa korvausta, vaikka vahinkoa kärsinyt henkilö ei ole nostanut vahingonkorvauskannetta rikosentekijää vastaan.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikosentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Kun tuomio on tullut lainvoimaiseksi, tuomioistuin lähettää sen Ruotsin ulosottoviranomaiselle eli kruunuvoudille (*Kronofogden*). Ulosottoviranomainen tiedustelee tällöin, haluatko apua vahingonkorvausten perimisessä, ja tutkii rikosentekijän varallisuuden, jos vastaan myöntävästi. Jos rikosentekijällä on riittävästi varoja, vahingot korvataan. Jos rikosentekijä ei pysty maksamaan, saat tästä ilmoituksen ulosottoviranomaiselta. Jos et saa vahingonkorvauksia myöskään vakuutuksesta, sinun on mahdollista saada rikosvahingoista valtion maksamaa korvausta.

Päivitetty viimeksi: 09/11/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.